

Utbildningsinspektion i grundskolorna Unnaryd, Landeryd och Nyby

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Område Unnaryd	Antal barn/elever
Förskoleverksamhet	45
Skolbarnsomsorg	75
Förskoleklass	28
Grundskola	186

Unnarydsområdet omfattar Landeryds skola, som tar emot elever från förskoleklass till och med årskurs 3, Unnaryds skola där verksamheten omfattar förskoleklass till och med årskurs 6 och Nyby skola som i sin verksamhet undervisar elever från årskurserna 4 till och med årskurs 6. Eftersom skolan i Landeryd har en verksamhet som bara sträcker sig till och med årskurs 3 flyttar dessa elever över till Nyby då de börjar årskurs 4. Från och med årskurs 7 bussas områdets samtliga elever till Örnaskolan i centralorten.

Landeryd är en gammal järnvägsknut, numera industriort. I samhället finns en villa- och hyreshusbebyggelse och arbetstillfällen erbjuds företrädesvis genom ortens industrier. Någon enstaka familj har invandrarbakgrund. Skolan tar emot 48 elever som är organiserade i en förskoleklass, årskurserna 1/2 och årskurs 3.

Unnaryd är belägen vid sjön Unnen och mindre industrier tillsammans med skogsbruket erbjuder arbete åt ortsbefolkningen. Arbetslösheten är låg och invandrade familjer bidrar till att hålla bygden levande. Andelen invandrabarn är under pågående läsår 20 procent och enligt rektor ökar andelen familjer med utländsk bakgrund. Skolbyggnaden, som byggdes i mitten på femtiotalet, är byggd som brukligt under denna tidsepok med långa korridorer och stora traditionella klassrum. På skolan går totalt 108 elever och i anslutning till skolan finns förskola.

Nyby skola är likaledes en landsortsskola, omgiven av ett mindre villasamhälle, skogs- och jordbruk. Verksamheten i Nyby erbjuder undervisning till 58 elever i årskurserna 4 till och med årskurs 6. Inför läsåret 2005/2006 kommer verksamheten i Nyby att flytta till Landeryds skola.

Genomförandet av inspektionen i Område Unnaryd

Skolverket sände den 24 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Unnarydsområdet har bestått av undervisningsråden Lena Wikström och Lena Godin. Besök i Unnarydsområdet inleddes den 28 september och avslutades den 30 september 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Område Unnaryd, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I rektorsområdet genomfördes formella intervjuer med rektorn som ansvarar för områdets samtliga tre skolor, representanter ur de tre skolornas pedagogiska personalgrupper, elever och föräldrar. Under besöken gjordes också besök i pågående verksamhet.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Unnarydsområdets skolor uttrycker eleverna samstämmigt att de trivs och gläds åt att gå till skolan, en uppfattning som de intervjuade föräldrarna bekräftar. Någon uttalad mobbning menar man inte förekommer. Eleverna känner varandra väl och atmosfären på de tre skolorna är lugn och trygg.

I Unnaryds skola har det emellertid på senare tid skett en viss negativ attitydförändring bland eleverna. Språkbruket har blivit grövre på raster och inte minst i skolskjutsen på väg till och från skolan, något som såväl personalen som föräldrarna har noterat.

Av iakttagelser under besöken och intervjuer framkommer att det finns en positiv dialog mellan elever och vuxna. Eleverna rör sig i skolans lokaler på ett sätt som tyder på att de hyser ansvar och respekt för sina medmänniskor och också för sin miljö.

Eleverna uttrycker sina åsikter och i dialogen mellan elever och vuxna tycks det finnas en naturlig öppenhet. Däremot tyder vare sig intervjuer eller andra iakttagelser på att eleverna i någon större utsträckning har möjlighet att medverka i planeringen av sitt skolarbete, påverka genomförandet eller uppföljningen av detta. Personalen menar dock att man på senare år har ökat sina ansträngningar för att involvera eleverna i detta arbete.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att skolorna i Unnarydsområdet i huvudsak erbjuder sina elever en trygg och positiv miljö. Skolmiljön är trygg och bemötandet mellan eleverna och mellan elever och vuxna är positivt.

Resultatet av skolornas insatser för att ge eleverna möjlighet att i takt med stigande ålder vara med och ta ansvar för sitt skolarbete får emellertid betraktas som otillräckliga. Någon genomgående inriktning eller något gemensamt övergripande ställningstagande inom området tycks inte finnas i detta avseende.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

De nationella ämnesproven 2004 i årskurs 5 på Unnaryds skola visade att 75 procent av eleverna nådde målen i svenska och matematik och att resultatet i engelska var något högre.

I Nyby skola deltog 22 elever i årskurs 5 i de nationella ämnesproven. Av dem nådde 16 elever målen i svenska, 19 i matematik och 15 i engelska. Olika åtgärder har vidtagits för de elever som inte nått målen och åtgärdsprogram upprättas regelmässigt.

Av intervjuerna med eleverna framgick att de upplever sin kunskapsutveckling som positiv men att de i liten utsträckning känner till målen för utbildningen. Föräldrarna har uppfattningen att skolorna i Unnarydsområdet överlag ger eleverna en god kunskapsbas att stå på inför framtida studier.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att elevernas utveckling och lärande kan anses ligga i linje med läroplanens och kursplanernas mål och det har inte framkommit att kunskapsresultaten skulle avvika mer än vad som är acceptabelt och som kan förväntas och är fallet på andra skolor i kommuner med likartade förutsättningar. Att eleverna upplever att de inte blivit tillräckligt informerade eller deltagit i diskussionen kring målen för utbildningen är emellertid otillfredsställande och tydliga rutiner bör i detta avseende tas fram.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Skolorna i Unnarydsområdet erbjuder överlag sina elever en trygg och harmonisk miljö. Det förebyggande arbetet för att stävja olika former av kränkningar sker i varierande grad genom värderingsövningar, rollspel, kompissamtal och en ständigt pågående diskussion i klassrummen.

Mobbningsplaner har arbetats fram på samtliga skolor. Planerna är emellertid begränsade så till vida att de ökar beredskapen för mobbning medan det saknas vägledning i arbetet för att möta andra konflikter som kan uppstå, till exempel sexuella eller rasistiska trakasserier.

Personalens intresse för att skapa och bibehålla ett gott förhållningssätt och respektfulla attityder är uppenbart stort. Av intervjuerna framgår att det finns en uttalad medvetenhet och en vilja att stödja eleverna i sin utveckling till ansvarskännande och harmoniska ungdomar.

Rektorn i Unnarydsområdet framhåller vikten av att skolornas regelverk för ordning och samvaro skall spegla de grundläggande värdena, vara tydligt och väl känt bland elever och vuxna.

Det framkom under intervjuerna att man på skolorna kunnat notera ett försämrat språkbruk, något som särskilt uppmärksammades i Unnaryd. Problemet har emellertid lyfts fram och ett arbete har påbörjats i samråd med föräldrarna.

Det finns en medvetenhet bland personalen för att öka elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande på skolorna. Stormöten, klassråd och elevråd förekommer men i varierande omfattning, med varierande resultat och utgör inte självklart en tydlig metod för att ge eleverna en reell påverkansmöjlighet. Elevernas inflytande i planering och genomförande av den dagliga undervisningen sker i någon mån genom veckoplaneringar och egna arbetspass då eleverna själva kan avgöra i vilken ordning de vill arbeta med tilldelade moment, men något målstyrt arbete som innebär ett verkligt inflytande för eleverna är svårt att finna.

På skolorna i Unnarydsområdet erbjuds eleverna skolhälsovård i den omfattning att den uppfyller skolförfattningarna.

Att det finns engagerade föräldragrupper är uppenbart. Föräldrarna sluter upp kring sina skolor och kontakten föräldrarna emellan är tät. Överlag uttrycker föräldrarna ett förtroende för personalens ansträngningar men efterlyser en dialog med skolledningen och också personalen i frågor som rör skolans inre arbete. Flera föräldrar menar att klassmöten och föräldramöten mest är av karaktären informationsmöten och i liten utsträckning bjuder in föräldrarna till

diskussioner som ger dem insyn i det pedagogiska arbetet. Någon föräldramedverkan har således inte förekommit i arbetet med skolornas arbetsplaner eller kvalitetsredovisningar.

I områdets samtliga skolor finns en medvetenhet för att främja elevernas hälsa. Regelbundna inslag av utedagar, joggingtävlingar och andra friluftaktiviteter är kontinuerliga inslag i verksamheten tillsammans med information om kost och hälsa.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att det på skolorna sker ett medvetet arbete i överensstämmelse med allmänna mål och den värdegrund som läroplanens riktlinjer anger för att grundlägga elevernas demokratiska värderingar. Det finns dock anledning att uppmärksamma skolornas mobbningsplaner som är begränsade så till vida att de ökar beredskapen för att kunna hantera mobbning men saknar vägledning i arbetet för att möta andra kränkningar som kan förekomma på en skola.

Elevråd och klassråd utgör inslag i verksamheten men elevernas inflytande i planering och genomförande av undervisningen sker i begränsad omfattning och är alltför avhängig den enskilde lärarens ambition.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Skolorna i rektorsområdet är små, ingen av dem har mer än ca 100-talet elever och antalet pedagoger på respektive skola är begränsat. Därför har man inte sett skäl att organisera sin verksamhet enligt en arbetslagsmodell.

Några årskurser arbetar åldersblandat, mest som följd av att elevantalet i årskul-larna är lågt men elevgrupperingar formerade utifrån olika kunskaps- eller mognadsnivåer, intressen eller tematiska arbetsmetoder förekommer i liten utsträckning. Arbetsscheman och planeringsböcker är instrument som används ganska genomgående men arbetet pågår mestadels inom klassens gräns och någon större samverkan klasser eller verksamheter emellan i flexibla grupper förekommer endast i mindre omfattning. Inspektörerna har utifrån observationerna uppfattat att arbetssättet till stor del varierar mellan enskilt arbete där personalen avgör ramarna och undervisning där eleverna är sysselsatta med samma uppgift. Skolornas pedagogiska organisation bygger företrädesvis på en struktur där kursplaner och läromedel är styrande.

Att det finns ett intresse för att öka elevernas delaktighet och inflytande är tydligt på samtliga skolor i rektorsområdet och man är angelägen om att lyfta fram exempel som visar att det finns en vilja att finna varierande arbetsformer, tema-

tiskt upplagda arbeten och delning av klasser är sådana exempel. Det begränsade resultatet av personalens insatser är snarare följden av personalens osäkerhet avseende pedagogisk färdriktning och gemensamt uttalade arbetsmetoder.

Ur personalintervjuerna framträder en enighet om att ett utvecklingsarbete av detta slag kräver avsatt tid där alla personalkategorier gemensamt kan mötas och föra en pedagogisk diskussion. Arbetsplats- och verksamhetsträffar genomförs runt om på skolorna i varierande utsträckning men dessa har oftast karaktären av informationsträffar och ger inte i tillräcklig utsträckning utrymme för pedagogiska diskussioner.

Samarbetsformerna mellan de lägre årskurserna tycks vara mer utvecklat och en handlingsplan för de olika "stadieövergångarna" har arbetas fram. Inskrivningssamtal, fadderverksamhet och överlämnandekonferenser är instrument som används vid övergångarna i syfte att förbereda och lotsa eleverna vidare i sin utbildningslinje.

Intervjuer med personal från de lägre årskurserna ger intrycket av att det på skolorna finns ett visst utbyte mellan förskoleklassen och årskurs 1 men någon "öppen dörr" för eleverna att i båda riktningarna förflytta sig genom tycks knappast finnas. Det finns ingenting som tyder på att elevernas skiftande mognadsnivåer och intressen skulle vara vägledande för planeringen av verksamheten. Möblering och material ger snarare intrycket av att arbetet i förskoleklasserna domineras av teoretiskt förberedelsearbete inför skolstarten. Lekmaterial som stimulerar till barnens lek har i stor utsträckning bytts ut mot bokstäver och siffror och förskolans arbetssätt med leken som värdefullt och tydligt pedagogiskt instrument, har ersatts av metoder med riktning mot barnens framtida skolarbete.

Rutiner för identifiering av elever i behov av särskilt stöd och hur detta arbete skall organiseras finns dokumenterat i ett övergripande handlingsschema för Hylte kommun men på skolorna i rektorsområdet följer personalen elevernas utveckling företrädesvis genom traditionella prov och tester. I Unnaryds skola använder man sig av Portfoliometoden men några gemensamt uttalade mätinstrument eller systematiska system för att säkerställa den enskilde elevens utvecklings- och kunskapsnivå förekommer inte. Flera lärare menar att man genom det låga elevantalet och sin erfarenhet har förmåga att "komma ihåg hur eleverna ligger till" utan att på ett strukturerat sätt mäta deras resultat. Det finns trots det en uttalad ambition att elever i behov av stöd skall fångas upp i ett tidigt skede och resurser tillföras utifrån den enskilde elevens behov.

Åtgärdsprogram används som ett instrument och skolledning, ett kvalificerat elevvårdsteam och elevernas vårdnadshavare är involverade i arbetet. Arbetet med åtgärdsprogram har utvecklats på senare år och enligt rektorn är detta ett utvecklingsarbete som måste fortsätta. Samtliga intervjuade grupper uttrycker sig positivt avseende skolornas generella möjligheter att ge elever det stöd de behöver för sin utveckling och sitt lärande även om personalen i Unnaryds skola är tveksamma till om nyinflyttade elever, som mer eller mindre saknar svenska språkkunskaper, får sina behov tillgodosedda.

Information om modersmålsundervisning sker vid starten av varje läsår men för närvarande finns inga elever som deltar i sådan undervisning.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att det krävs ytterligare ansträngningar för att skolornas pedagogiska arbetsformer skall leva upp till intentionerna i läroplanen. Pedagogiska forum med tydligt avsatt tid för samtliga personalkategorier kan underlätta en sådan utveckling.

Elever som har svårigheter i sitt skolarbete skall ges särskilt stöd. Detta förutsätter att skolorna försäkrar sig om att elevernas studieresultat blir identifierade, bedömda och dokumenterade. Inspektörsteamet gör bedömningen att så inte sker i tillräcklig utsträckning.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Ledningen för barn- och utbildningsverksamheten i kommunen är sedan årsskiftet 2003/2004 organiserad i två team. Rektorn i Unnarydsområdet ingår därför i ett rektorsteam tillsammans med ytterligare fyra skolledare. Genom den nya organisationen ville man bland annat stärka rektorerna genom det stöd ett team kan ge och också öka det administrativa stödet. Rektorernas möjligheter att finnas tillgängliga på skolorna och kunna göra sig tydliga i det pedagogiska utvecklingsarbetet skulle därmed stärkas.

Rektorn i Unnarydsområdet uttalar en vilja för att finnas tillgänglig och leda skolornas pedagogiska utvecklingsarbete framåt men menar att de administrativa uppgifterna fortfarande utgör ett stort hinder. Samarbetet och stödet från teamet har inte heller utvecklats i sådan utsträckning att det kan underlätta det pedagogiska ledarskapet.

Unnarydsområdets rektor framstår som respekterad i flera sammanhang men personalen ger uttryck för en ganska samstämmig ståndpunkt vad avser skolledningens ansträngningar för att ange färdriktning och styrning. Personalen menar att rektorn i mycket högre utsträckning måste finnas närvarande på skolorna, delta i den pedagogiska diskussionen, formulera och leda det pedagogiska utvecklingsarbetet.

Föräldrarna understryker denna uppfattning och påtalar att man efterlyser mer information, en långt större möjlighet till delaktighet och inflytande och inte minst ett system som underlättar för föräldrarna att komma i kontakt med rektor när så behövs.

Något systematiskt kvalitetsarbete tycks inte ha tagits fram på skolorna. Vid personalträffar av olika slag pågår samtal som är av utvärderande karaktär men någon gemensam policy för att säkerställa skolornas kvalitetsarbete finns inte. På någon skola och i någon mån har enkätundersökningar genomförts men det

har inte framkommit att resultaten har delgivits eller på något sätt används i ett kvalitetsarbete.

Utarbetandet av skolornas kvalitetsredovisningar är i stor utsträckning ålagd personalen på skolorna. En kommunövergripande mall ligger till grund för arbetet men syftet med kvalitetsredovisning och kopplingen till nationella mål, skolplan och arbetsplan är inte tillräckligt känd bland personalen. Resultatet är därför mer att likna vid en form av verksamhetsberättelser och incitament för framtida ekonomiska satsningar. Kvalitetsredovisningarna saknar oftast bedömningar av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts eller förslag till åtgärder.

Sammanfattningsvis finner inspektörsteamet att skolans ledning visar ansvar för att tillgodose elevernas rätt till utveckling och utbildning men arbetet på skolorna skulle kunna stärkas och påskyndas om rektors faktiska närvaro och pedagogiska ledarskap blev tydligare.

Utifrån inspektionsteamets bedömning genomförs inte uppföljningar och utvärderingar på ett genomtänkt sätt och i tillräcklig utsträckning.

Skolornas kvalitetsredovisningar kan ses som ett verksamt instrument i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. En kvalitetsredovisning skall emellertid enligt förordningen om kvalitetsredovisning innehålla bedömningar av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har uppnåtts. Skolornas kvalitetsredovisningar kan med hänvisning härtill inte anses leva upp till författningens krav.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

På kommunens hemsida finns information om skolorna i området och skriftliga informationsfolders finns också att tillgå.

I Unnaryds skola finns elevens val men i skolan i Nyby har ämnet ersatts av "Husets trivsel" då eleverna inbjuds att komma med förslag till aktiviteter som rör utsmyckningen av skolan eller elevernas friskvård. Aktiviteterna är lovvärda men syftet med elevens val är att eleverna skall få tillfälle att under denna tid ha möjlighet att bredda och fördjupa sina kunskaper utifrån elevens egna intressen.

Inspektörerna bedömer att detta arbetssätt inte till fullo motsvarar bestämmelserna bakom elevens val.

Svenska som andraspråk erbjuds de elever som är berättigade till detta medan elevernas språkval i sin helhet genomförs på den mottagande 7–9 skolan i centralorten.

En elev skall ha studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det men något sådant stöd förekommer inte på någon av skolorna.

I Unnaryds skola finns en elev med funktionshinder och lokalerna är anpassade för denna elev.

Sammanfattningsvis gör inspektörsteamet bedömningen att skolorna i Unnarydsområdet i stort erbjuder det utbud som de statliga bestämmelserna föreskriver och eleverna ges rimliga möjligheter till valfrihet enligt författningarna. Inspektörerna bedömer dock att arbetet med elevens val i Nyby inte till fullo motsvarar bestämmelserna bakom detta ämne.

Inspektionsteamet gör vidare bedömningen att elever med annat modersmål inte får studiehandledning på sitt modersmål.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Skolorna i kommunen tilldelas en grundersättning enligt ett system med nyckeltal. Därutöver får varje team resurser till specialundervisning, svenska som andraspråk samt till elevassistenter. Dessa resurser fördelas inom och mellan teamen inför varje läsår och omfördelning kan ske under läsåret.

Näst intill alla pedagoger vid de tre skolorna har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver men enligt rektorn kommer det i framtiden att bli allt större svårigheter att rekrytera utbildad personal.

Den enskilde medarbetarens behov av kompetensutveckling tydliggörs under medarbetarsamtal men någon sammanställning som klargör områdets samlade behov tycks inte finnas. Några medel för kompetensutveckling finns inte då det för närvarande råder ett verksamhetsövergripande köpstopp men kompetensutveckling sker trots det genom externa medel, t ex kollegiala samtal som involverar flertalet medarbetare i området och som upplevts mycket utvecklande för verksamheten. Flera av områdets medarbetare har deltagit i kurser på högskolenivå med viss kompensation från arbetsgivaren.

Av intervjuerna med eleverna och personalen framgick att många upplever att de flesta lokaler är trånga och ger små möjligheter att skapa grupper och parallella aktiviteter. Dessutom saknas grupprum, vilket ytterligare styr verksamheten negativt. Lokalerna i såväl Unnaryd som Nyby är knapphändig underhållna och

delar av möblemanget är otidsenligt. I Landeryd planeras för en ombyggnad som följd av den framtida sammanslagningen av Landeryds och Nyby skolor.

Tillgången på pedagogiskt material är förhållandevis god i likhet med datorutrustningen som dock ofta dras med tekniska problem.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att skolan använder sig av lärare, förskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva.

Inspektörerna gör vidare bedömningen att skolans lokaler är trånga, vilket försvårar personalens möjligheter att individualisera undervisningen för eleverna. Datorer och annat pedagogiskt material håller sådan standard att eleverna kan erbjudas en fullgod tidsenlig utbildning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Område Unnaryd övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- elevernas möjlighet att i takt med stigande ålder vara med och ta ansvar för sitt skolarbete är ett utvecklingsområde som bör intensifieras, någon genomgående inriktning finns inte i detta avseende,
- elevernas möjlighet att vara informerade och delaktiga i diskussionen kring målen för utbildningen är otillräcklig,
- skolornas mobbningsplaner är begränsade så till vida att de ökar beredskapen för att kunna hantera mobbning men saknar vägledning i arbetet för att möta andra kränkningar som kan förekomma på en skola,
- elevernas studieresultat blir inte i tillräcklig utsträckning identifierade, bedömda och dokumenterade,
- det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolorna kan stärkas och påskyndas om rektors faktiska närvaro och ledarskap är tydligare,
- uppföljningar och utvärderingar i syfte att följa och utveckla kvaliteten av skolornas insatser genomförs inte i tillräcklig utsträckning samt
- arbetet med elevens val motsvarar inte till fullo intentionerna bakom ämnet.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Skolornas kvalitetsredovisningar kan inte anses leva upp till författningens krav (1 § förordningen om kvalitetsredovisning).

- En elev skall ha studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det men något sådant stöd erbjuds inte på någon av skolorna (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-02-17	Lund

Lena Wikström

Lena Godin